

מדת בנתן

שימון הדף היומי בדרך קצרה

לע"צ הגה"צ רבי גדליה משה
בן רבי שלמה גולדמן זצ"א
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 383 פרשת חיי שרה תש"פ

נדה ל-לו

שטעמו של ר' ישמעאל טוב יותר כי יש לו ראייה מהתורה, קמ"ל שהלכה כרבים.

ר' שמלאי דרש שהולד במעי אמו הוא כפנקס מקופל ושני ידיו מונחות על צדעיו ושני מרפקיו על שני ברכיו ושתי עקביו על שתי עגבותיו וראשו מונח בין ברכיו ופיו סתום וטבורו פתוח והוא אוכל ושותה ממה שאמו אוכלת ושותה, והוא לא מוציא רעי שמא הוא יהרוג את אמו, וכשהוא יוצא לאויר העולם נפתח הסתום ונסתם הפתוח שולוא כן הוא לא יכול לחיות אפילו שעה אחת, ונר דלוק על ראשו והוא צופה ומביט מסוף העולם עד סופו שכתוב בהלו נרו על ראשי לאורו אלך חושך, ואין לתמוה על כך שהרי אדם ישן כאן ורואה חלום באספמיה, ואין ימים שאדם שרוי בטובה מלבד אותם ימים שכתוב מי יתני כירחי קדם כימי אלוק ישמרני והימים שיש רק ירחים בלי שנים זה ירחי לידה, ומלמדים אותו את כל התורה כולה שכתוב ויורני ויאמר לי יתמך דברי לבך שמור מצותי וחיה, ועוד נאמר בסוד אלוק עלי אהלי וצריך עוד פסוק שלא נאמר שהפסוק הראשון הוא מאמר הנביא לכן למדו מפסוק נוסף, וכשנולד הולד בא מלאך וסוטר על פיו והוא שוכח את כל התורה שלמד שכתוב לפתח חטאת רובץ, והולד לא יוצא קודם שמשביעים אותו שכתוב כי לי תכרע כל ברך תשבע כל לשון כל ברך זה יום המיתה כמו שכתוב לפניו יכרעו כל יורדי עפר, תשבע כל לשון זה יום הלידה כמו שכתוב נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי ולא נשבע למרמה, והשבעה היא שיהיה צדיק ולא יהיה רשע ואפילו כל העולם אומרים לך צדיק אתה תהיה בעיניך כרשע, ותדע שהקב"ה טהור ומשרתיו טהורים והנשמה שנתן בך היא טהורה אם אתה שומר עליה בטהרה מוטב אם לא אטול אותה ממך, ושנו אצל ר' ישמעאל שזה משל לכהן שמסר תרומה לעם הארץ ואמר לו אם אתה שומר עליה בטהרה מוטב ואם לא אני שורף אותה לפניך,

דף לא אמר ר"א שלומדים את זה מהפסוק מבטן אמי אתה גוזי וגוזי זה לשון שבעה כמו שכתוב גזי נזרך והשליכי, עוד אמר ר"א שהולד במעי אמו הוא כאגוז שמונח בספל של מים שאם אדם נותן בו את אצבעו הוא שוקע לכאן ולכאן.

שנו בברייתא שבג' חדשי עיבור הראשונים הולד דם במדור התחתון ובג' חדשים האמצעיים הוא דר במדור האמצעי ובג' אחרונים הוא דר במדור העליון וכשמגיע זמנו לצאת הוא מתהפך ויוצא וזה חבלי הלידה, וכמו ששנינו שחבלים של נקבה מרובים משל זכר, עוד אמר ר"א שלומדים את זה מהפסוק אשר עשיתי בסתר וקמתי בתחתיות ארץ ולא כתוב דרתי, והחבלים של נקבה רבים משל זכר שהזכר נולד כדרך תשמישו והנקבה נולדת כדרך תשמישה והיא הופכת פניה ביציאתה וזכר אינו הופך פניו.

שנו בברייתא שבג' חדשים הראשונים התשמיש קשה לאשה ולולד ובג' חדשים האמצעיים התשמיש קשה לאשה ויפה לולד ובאחרונים התשמיש יפה לאשה ולולד שמתוך כך הוא יוצא מלובן ומזוהר חזק ובריא, ושנינו שהמשמש ביום צ' לעיבור הוא כשופך דמים, אך קשה מנין הוא יכול לדעת ואמר אביו שהוא משמש כדרכו וירחמו מהשמים ושומר פתאים ה'.

שנו בברייתא שיש באדם ג' שותפים הקב"ה אביו ואמו, אביו מזריע את הלובן שממנו נוצרים עצמות וגידים וצפרנים והמוח שבראשו ולובן שבעין, ואמו מזריעה את האודם שממנו נוצר עור ובשר ושערות והשחור שבעין, והקב"ה נותן בו רוח ונשמה וקלסתר פנים וראית העין ושמיעת האוזן ודבור פה והילוך רגלים ובינה והשכל, וכשמגיע זמנו למות הקב"ה נוטל את חלקו והוא מניח לפני אביו אמו את חלקם ואמר רב פפא שעל זה אומרים כשהושלך המלח והבשר אינו נשמר נזרק הבשר לכלבים כך הנשמה היא כמו המלח, ורב חנינא בר פפא דרש בפסוק עושה גדולות עד אין חקר ונפלאות עד אין מספר שיש להתבונן שמדת הקב"ה לא כמדת בשר ודם שכשהוא נותן חפץ בחמת צרורה ופיה למטה ספק אם הוא נשמר שם או לא ואילו הקב"ה צר את העובר במעי אשה שהיא פתוחה ופיה למטה והוא משתמר שם, ועוד שאם אדם נותן את חפציו בכף מאזנים כל זמן שהוא מכביד הוא יורד למטה ואילו הקב"ה כשהולד מכביד יותר הוא עולה למעלה.

ר' יוסי הגלילי דרש בפסוק אודך ה' כי נוראות נפלאתי נפלאים מעשיך ונפשי ידעת מאד ראה שמדת הקב"ה לא כמדת בשר ודם שהוא נותן זרעונים בערוגה וכל אחד עולה למינו ואילו הקב"ה צר את העובר במעי האשה וכולם עולים למין אחד, ועוד שהצובע נותן סממנים ליורה וכולם

דף ל יש להקשות מדוע לב"ש היא טובלת צ"ה טבילות הרי ימי טהרה הם ס"ו הימים שאחר הב' שבועות וא"כ יש להוריד מהס"ו טבילות את הז' ימים בשבוע ג' שהיא טבלה גם בלילות משום ספק יולדת בזוב, וכאותם ג' שבועות ראשונים היא טבלה כל ימי שבוע ראשון ובשבוע הב' והג' היא טבלה בימים ובלילות שהם כ"ח טבילות א"כ סך כל הטבילות הם צ"ד, ומבאר ר' ירמיה מדפתי שמדובר שהיא באה לפנינו בין השמשות והיא טובלת באותו לילה, ויש להקשות לדעת ב"ה שטבילות יום ארוך אינה צריכה טבילה א"כ צריך ל"ה טבילות שהרי כ"ח טבילות הן בכ"ח יום הראשונים שמא זה סיום ימי לידה ובשבוע החמישי היא טובלת כל לילה שמא זה סוף ימי נדה אך לא צריך עשרה שבועות אלא מספיק שמונה שבועות וחצי שהרי ימי טהרה כלים בסוף שמונים שהם באמצע השבוע התשיעי, ויש לומר שכיון שהיא התחילה את השבוע ה' היא מסיימת אותו ואגב ששנו שבוע טמא הוסיפו עוד שבוע טהור להשלים את סדר השבועות, אך קשה לדעת ב"ש הרי יש עוד טבילות נוספות של טבילת זבה, ויש לומר שהתנא מדבר על טבילות של לידה ולא על טבילת זבה, אך קשה הרי מנו את הטבילות של יולדת בזוב, ויש לומר שמנו טבילות של יולדת בזוב אך לא של זיבה לבד, אך יש להקשות שנטביל אותה בשבוע שהיא באה לפנינו שמא כל יום נגמרה ספירת ימיה, ויש לומר שזה כדעת ר"ע שצריך שהספורים יהיו בפנינו, אך קשה שיש למנות טבילה של סוף שבוע ראשון שיש שבעה ספורים בפנינו, ויש לומר שלא מונים טבילה בודדת של פעם בשבוע, אך קשה שתטבול ביום הראשון שמא היא ראתה בימי זיבה והיא שומרת יום כנגד יום, יש לומר שהתנא מדבר בזבה גדולה ולא בזבה קטנה, ויוצא מהגמ"ל שברייתא זו היא כדעת ר"ע שצריך ספורים בפנינו וגם היא כדעת ר"ש שאינה יכולה לשמש ביום כ"א שמא היא תבא לידי ספק, והברייתא סוברת שטבילה בזמנה מצוה ולא כדעת ר' יוסי בר' יהודה שאומר שדי לטבילה אחת בסוף ולא אומרים שמצוה לטבול דוקא בזמנה.

משנה אשה שהפילה ביום המ' לעיבורה היא לא חוששת לולד אך אם הפילה ביום מ"א היא תשב לזכר ולנקבה ולנדה, ור' ישמעאל סובר שאם הפילה ביום מ"א היא יושבת רק לזכר ולנדה אך לא לנקבה שיצירת הזכר נגמרת ביום מ"א ויצירת הנקבה נגמרת ביום פ"א, ולחכמים בין בריאת הזכר ובין בריאת הנקבה היא למ"א יום. גמרא יש להקשות מדוע המשנה אומרת שהיא יושבת לזכר הרי מ"ג היא מונה ימי טומאה של נקבה ואין לה ימי טוהר עמוד ב שהרי היא יושבת כנדה, ויש לומר שאם היא רואה ביום ל"ד והיא ראתה שוב ביום המ"א היא מונה עוד ז' ימים עד מ"ח שמא היה לה ימי טוהר של זכר ורק אח"כ התחילו ימי הנדה, וכן בנקבה אם היא תראה ביום ע"ד וראתה שוב ביום פ"א היא תמנה ימי נדה מספק עד פ"ח.

ר' ישמעאל אומר שכמו שבזכר טומאתו וטהרתו היא מ' יום וכך הוא זמן יצירתו כך בנקבה שטומאתה וטהרתה פ' יום זמן יצירתה היא פ' יום אמרו לו שלא לומדים יצירה שטומאה אמרו לו שהיה מעשה בקלאופטרא מלכת אלכסנדרוס ששפחותיה התחייבו הריגה למלכות ובדקו ומצאו שיצירת זכר ונקבה הם מ"א יום, אמר להם ר' ישמעאל אני מביא לכם ראייה מהתורה ואתם מביאים לי ראייה מהשוטים, ואין לומר שראיתו היא כנ"ל כימי טומאה וטהרה שהרי הם טענו שלא לומדים יצירה מטומאה אלא הוא למד מהפסוק תלד שהתורה הוסיפה יצירה ללידה נקבה, ומה שהוא אמר להם שזה ראייה מהשוטים כי יתכן שמי שילדה נקבה התעברה מ' יום לפני הזכר וחכמים סוברים שהשקום קודם סם שמנפץ הזרע והם לא התעברו קודם לכן ור' ישמעאל סובר שיש גוף שאינו מקבל סם, ויש ברייתא שר' ישמעאל הביא ראייה מקלאופטרה מלכת יונית ששפחותיה התחייבו הריגה ובדקום ומצאו שהמעוברת זכר התעברה מ"א יום קודם יצירה והמעוברת נקבה התעברה פ"א יום קודם, ואמרו לו שלא מביאים ראייה מהשוטים שיתכן שהמעוברת נקבה התעברה לאחר מ' יום ור' ישמעאל סובר שמסרום לשומר וחכמים סוברים שאין אופטורפוס לעריות שיתכן שאותו שומר בא עליה, אך קשה אולי אם היו בודקים את המעוברת נקבה במ"א יום לעיבורה היו מוצאים שהיא נוצרה כבר כמו הזכר ואומר אביו שאותה נקבה היתה שיה כפ"א יום כזכר במ"א באברים ויעיר וצפרנים.

המשנה מסיימת שלחכמים בין בריאת נקבה ובין בריאת זכר הוא מ"א יום לכאורה זה כדעת ת"ק ואין לומר שהמשנה באה לסתום שת"ק הוא כחכמים ויחיד ורבים הלכה כרבים שזה פשוט, ויש לומר שלא נאמר

עולים לצבע אחד ואילו הקב"ה צר את העובר במעי האשה וכל חלק וחלק עולה למינו.

רב יוסף דרש בפסוק אורך ה' כי אנת בי ישוב אפך ותנחמני ומדובר בשני בני אדם שיצאו לסחורה ולאחד ישב קוץ והוא עיכב אותו והוא חירף וגידף ואח"כ הוא שמע שספינתו של חבירו טבעה ואז הוא התחיל להודות ולשבח לכן נאמר ישוב אפך ותנחמני, וכמו שלמד ר"א מהפסוק עושה נפלאות גדולות לבדו וברוך שם כבודו לעולם שאפילו בעל הנס לא מכיר בניסו.

ר' חנינא דרש בפסוק ארחי ורבעי זרית וכל דרכי הסכנת שהולך לא נוצר מכל הטיפה אלא מהברור שבה, ואצל ר' ישמעאל משלו משל לאדם שזורה בבית הגרנות שהוא נוטל את האוכל ומניח את הפסולת, וכמו שהקשה ר' אבהו שבפסוק אחד נאמר ותזרני חיל ובפסוק אחד נאמר הקל המאזרני חיל אלא שדוד אמר לפני ה' זריתני וזרזתני, ור' אבהו דרש בפסוק מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל שהקב"ה יושב וסופר את רביעותיהן של ישראל מתי תבא טיפה שנוצר ממנה הצדיק, ועל דבר זה נסמחה עינו של בלעם שהוא אמר מי שהוא קדוש ומשרתו טהורים וקדושים יציץ בדבר זה, מיד נסמחה עינו שכתוב נאם הגבר שתום העין, וכדברי ר' יוחנן שאמר על הפסוק וישכב עמה בלילה הוא שהקב"ה סייע במעשה שנאמר יששכר חמור גרם שהחמור שהפנה את יעקב לאהל לאה גרם ללידתו.

ר' יצחק אומר בשם ר' אמי שאשה שמזריעה תחלה יולדת זכר וכשהאיש שמזריע תחלה היא יולדת נקבה שכתוב אשה כי תזריע וילדה זכר, ובברייתא שנו שאשה מזריעה תחלה יולדת זכר וכשהאיש מזריע תחלה היא יולדת נקבה ולא פירשו חכמים את הדבר עד שר' צדוק בא ודרש שלומדים מהפסוק אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפרך ארם ואת דינה בתו והפסוק תולה את הזכרים בנקבות ואת הנקבות בזכרים.

נאמר בפסוק ויהיה בני אולם אנשים גבורי חיל דורכי קשת ומרבים בנים ובני בנים וכי בידו של אדם להרבות בנים ובני בנים, **עמוד ב** אלא שהם השהו עצמם על הבטן כדי שנסותיהם יזריעו תחלה וילדו זכרים ואמר עליהם הפסוק שכאלו הם מרבים בנים ובני בנים, וכמו שאמר רב קטינא שהוא יכול לעשות את כל בניו זכרים, ורבא אמר שמי שרוצה לעשות את כל בניו זכרים יבעול וישנה.

עוד אמר ר' יצחק בשם ר' אמי שאשה מתעברת רק סמוך לוסתה שנאמר הן בעוון חוללת, ור' יוחנן אומר סמוך לטבילה שכתוב ובחטא יחמתי אמי וחסא הוא לשון טהרה כמו שכתב וחסא את הבית והתרגום הוא ידכי ית ביתא, או כמו שנאמר בפסוק תחטאני באזוב ואטהר.

עוד אמר ר' יצחק בשם ר' אמי שכשבא זכר לעולם בא שלום לעולם שכתוב שלחו כר מושל ארץ וזכר הוא ר"ת זה כר, עוד אמר ר' יצחק בשם ר' אמי שכשבא זכר לעולם הוא בא עם ככרו בידו זכר ר"ת זה כר וכמו שכתוב ויכרה להם כירה גדולה, אך נקבה אין עמה כלום נקבה ר"ת נקיה באה וכל עוד אינה מבקשת לא מביאים לה כמו שכתוב נקבה שכרך עלי ואתנה.

תלמידיו של רשב"י שאלוהו מדוע יולדת מביאה קרבן אמה להם שבעת שהיא כורעת ללדת היא נשבעת לא להזקק לבעלה לכן אמרה התורה שהיא תביא קרבן, ורב יוסף מקשה הרי היא מזידה וזה תלוי בחרטה ועוד שהיא תביא קרבן שבועה, עוד שאלו את רשב"י מדוע אמרה התורה שטומאת לידה בזכר היא שבוע ובנקבה שבועיים שבזכר שהכל שמחים בו האם מתחרטת בז' ימים ובנקבה שלא הכל שמחים היא מתחרטת רק אחר שבועיים, עוד שאלוהו מדוע אמרה התורה שמילה לשמונה ימים כדי ששכשכולם שמחים אביו ואמו לא יהיו עצבים.

שנו בברייתא שר"מ אמר מדוע אמרה התורה שנה טובלת לשבעה כי הוא רגיל וקץ בה אמרה התורה שהיא תהיה טמאה שבעה כדי שהיא תהיה חביבה עליו כשעת כניסתה לחופה.

תלמידיו של ר' דוסתאי בר' ינאי שאלוהו מדוע האיש מחזר אחר אשה לנשאה ואשה לא מחזרת אחר איש, אמר להם שזה משל לאדם שאבדה לו אבידה מי מחזר אחר מי בעל האבידה מחזר על אבידתו, **עוד שאלו** מדוע בשעת תשמיש האיש פניו למטה והאשה פניה למעלה כלפי האיש אמר להם שהאיש מסתכל לאדמה שממנה שנברא והאשה אל האיש שממנו היא נבראה **עוד שאלו** מדוע האיש מקבל פיוס ואשה לא, אמר להם שהאיש נברא מאדמה שהיא רכה והאשה נבראה מהעצם שהיא קשה עוד שאלו מדוע האשה קולה ערב והאיש לא, אמר להם שהאיש נברא מאדמה שקולה לא נשמע כשמכים עליה והאשה נבראה מעצם שקולה נשמע כשמכים עליה ונאמר כי קולך ערב ומראך נאוה.

פרק בנות כותים

משנה בנות כותים הן נדות מקטנותם וכותים מטמאים את המשכב התחתון כמו העליון כי הם בוועלי נדות שנששים וישובות על כל דם ודם ולא חייבים עליהם על ביאת מקדש ולא שורפים עליהם תרומה כי טומאתם מספק. גמרא יש להקשות שאם הקטנה ראתה גם בישראל היא טמאה ואם היא לא ראתה מדוע מטמאים את בנות הכותים, ורבא בר רב

אחא בר רב הונא אמר בשם רב ששת שמדובר בסתמא שכיון שיש מיעוט שרואות גזרו בכולן,

דף לב ומשנתנו היא כדעת ר"מ שחוששים למיעוט ששנינו שלר"מ קטן וקטנה לא חולצים ולא מיבמים ושאלוהו שמה שאמרת שלא חולצים לומדים ממה שכתוב בפרשה איש ומקשים אשה איש אך מדוע לא מיבמים? אמר להם שבקטן חוששים שיתברר שהוא סריס ויתברר שהקטנה אילונית ונמצא שהיא ערוה כשאין בה מצות יבום, ורבנן אומרים שהולכים אחר רוב קטנים שאינם סריסים ורוב הקטנות אינן אילוניות, אך קשה שר"מ חשש למיעוט רק במיעוט מצוי אך קטנה שרואה זה מיעוט שאינו מצוי, יש לומר שזה מיעוט מצוי כמו ששנינו שר' יוסי אמר שהיה מעשה בעין בול שהטבילו תינוקת מנתה קודם שאמה טבלה ללידתה, ורבי אמר שהיה מעשה כזה גם בבית שערים שהטבילו בת קודם לאמה, ורב יוסף אמר שהיה מעשה כזה גם בפומבדיתא שהטבילו בת קודם לאמה, ואמנם המעשה של רבי ור' יוסי היה בא"י וזה נ"מ לתרומה, אך על המעשה של רב יוסף קשה מדוע מטבילים קטנה בחו"ל הרי שמואל אמר שתרומת חו"ל אסורה רק במי שהטמאה יוצאת מגופו ואסור רק לאכילה ולא בנגיעה, ומר זוטרא מבאר שה"מ היא לוסף אותה בשמן של תרומה כמו שלמדו מהפסוק ולא יחללו את קדשי בני ישראל אשר ייימו לה' לרבות הסך והשותה, אך לכאורה לא צריך פסוק לשותה שהרי שתייה היא בכלל אכילה אלא זה בא לרבות את הסך כשותה, וניתן ללמוד גם מהפסוק ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו, אך קשה א"כ יש להחמיר גם בבנות שלנו ויש לומר שכיון שאנו דורשים אשה ואשה וכשהן רואות מפרישים מהם את התרומה לא גזרו בבנותינו אך בנות כותים לא דרשו אשה ואשה והם לא מפרישים קטנות שראו לכן גזרו בהם, ומה שלמדו אשה ואשה הוא כמו ששנו בברייתא שכתוב אשה ולרבות תינוקת בת יום אחד לנדה למדו ממה שכתוב ואשה, ומשמע שהפסוק מרבה גם בת יום אחד, ויש להקשות ששנינו לענין טומאת ביאה שכתוב אשה ותינוקת בת ג' שנים ויום אחד למדו מואשה, ורבא מבאר שהשיעור בקטנות הוא הלכה למשה מסיני ורבנן הסמיכו בפסוקים, ואין לפרש שבת יום אחד לטומאת נדה זה הלכה ובת ג' לטומאת ביאה זה מפסוק שהרי בשניהם כתוב סתמא, אלא בת ג' שנים לטומאת ביאה למדו מהלכה ובת יום אחד למדו מהפסוק, ומה שלמדו בברייתא מפסוק **עמוד ב** זה למעט איש מאדם ומה ששנינו לגבי זיבה שכתוב אשה, ולרבות בת עשרה ימים לזיבה למדו מואשה ולכאורה ניתן ללמוד מנדה, ויש לומר שהיינו אומרים שרק בנדה ריבוי קטנה כי בראית יום אחד היא יושבת ז' ימים אך זבה שבראיה אחת היא יושבת רק יום אחד לא נרבה קמ"ל שגם קטנה בכלל, אך קשה שהתורה תכתוב בה ולא צריך לכתוב בנדה שהרי אין זבה בלי נדה, יש לומר שאכן למדו מזבה והפסוק בנדה בא למעט איש מאדם, אך קשה שכבר מעטנו מפסוק אחד ויש לומר שפסוק אחד מממעט שכבת זרע ופסוק נוסף ממעט דם וכן שנינו לענין זיבה בזכרים שכתוב איש ומנין לרבות בן יום אחד שמתמא בזיבה לר' יהודה למדו מאיש איש ור' ישמעאל בן ר' יוחנן בן ברוקה לומד מהפסוק לזכר ולנקבה, זכר כל שהוא זכר בין גדול בין קטן ומלנקבה למדו כל שהיא נקבה בין גדולה בין קטנה, ולא למדו מאיש איש שהתורה דברה כלשון בני אדם א"כ הפסוק מלמד בן יום אחד ולענין טומאת ביאה ריבוי רק בן ט' שנים ויום אחד ממה שכתוב ואיש, ורבא מבאר שזה הלכה רבנן הסמיכו לפסוקים ואין לומר שבן יום אחד לזיבה למדו מהלכה ובן ט' למדו מהפסוק שהרי בפסוק נאמר סתמא אלא בן ט' שנים למדו מהלכה ובן יום אחד לזיבה למדו מהפסוק, ואחרי שלמדו מהלכה מהפסוק בא למעט אשה מלובן, והתורה רבתה בזכרים ובנקיבות שאם היינו לומדים בזכרים איש בהם חומרא שהוא מטמא בראיות כמו בימים אך נקבות שאינן טמאות בזיבה בראיות כימים לא נרבה קטנה ואם היינו לומדים בנקבות היינו אומרים שרק הן טמאות כי הן מטמאות באונס אך זכרים שאינם טמאים באונס לא נרבה קטנים, קמ"ל ואיש לרבות קטנים לטומאת זיבה.

המשנה אומרת שכותים מטמאים משכב תחתון כעליון אין לפרש שכשיש י' מצעות והוא ישב עליהם שהם טמאים שזה פשיטא שהרי הוא דורס עליהם, אלא שתחתונו של בועל נדה כעליונו של זב שמתמא רק אוכלים ומשקים ובעליונו של זב למדו מהפסוק וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא,

דף לג ואין לפרש תחתיו של זב שהרי כבר למדו מואיש אשר יגע במשכבו אלא למדו מהנוגע בכל אשר יהיה הזב תחתיו והיינו עליונו של זב והפסוק מנתק אותו מטומאה חמורה לטומאה קלה ללמד שהוא מטמא רק אוכלים ומשקים ולא אדם וכלים, ואין לפרש שהוא רק לא יטמא אדם לטמא בגדים שעליו אך הוא יטמא אדם בנפרד ובגדים בנפרד שכתוב יטמא ומשמע טומאה קלה, ותחתונו של בועל נדה למדו מהפסוק ותהי נדתה עליו, שאין לפרש שהוא יטמא כמורה על מאותו יום טומאה שהיא עומדת בו שהרי נאמר יטמא שבעת ימים ומה שכתוב ותהי נדתה עליו מלמד שכמו שהיא מטמאה אדם וכלי חרס כך בועלה

מטמא אדם וכלי חרס, ואין לומר שכמו שנדה עושה משכב ומושב לטמא אדם ובגדים שעליו גם בועלה יטמא כך שהרי נאמר וכל המשכב אשר ישכב עליו יטמא ומדוע הפסוק בא להוסיף בו הרי הוא כנדה אלא משמע שהפסוק נתקו מטומאה חמורה לטומאה קלה שהוא מטמא רק אוכלים ומשקים, ורב אחאי מקשה שנאמר שהפסוק מנתק אותו רק מטומאת אדם לטמא בגדים שעליו אך הוא יטמא אדם ובגדים בנפרד, אמר רב אסי **שיטמא** משמע טומאה קלה, אך קשה שנאמר שתהי נדתה עליו הוא כלל וכל המשכב הוא פרט ונדרוש את הכלל רק כעין הפרט שרק משכב ומושב מטמא ולא דבר אחר, ומבאר אביי שכתוב יטמא וזה מפסיק בענין ולא ניתן לדרוש כלל ופרט כשהם מרוחקים שלא דנים אותם בכלל ופרט, ורבא סובר שבאמת דנים כלל ופרט מרוחקים אלא שכאן כתוב וכל לרבות, ורב יעקב מקשה שנלמד בועל כנדה שלא מחלקים בין מגעה למשכבה להחמיר לטמא אדם ובגדים שעליו וכן בבעל לא נחלק בין מגעו למשכבו לטהר אדם ובגדים שעליו, אמר רבא שכתוב ועליו משמע להחמיר בו.

יש להקשות וכי כל הכותים בועלי נדות ויש לומר שמדובר בנשואות. **המשנה** אומרת שבנות כותים וישבות על כל דם ודם והקשה ר"מ א"כ זה תקנה גדולה להחמיר אלא החסרון הוא שהן משלימות דם טהור לטמא שהן סופרות כבר מהדם הטהור, ועוד יש לומר שהן סופרות את היום שהן פוסקות בו למנין שבעה, ורמי בר חמא מקשה א"כ מה החסרון בכך ומדוע אנו לא נספור אותו שהרי מקצת היום ככולו, אמר רבא שא"כ שלא נמצא ש"ז סותר בזיבה שהרי כבר ספרו מקצת יום ומקצת היום ככולו, ויש לומר שאכן אם ראה בחצי היום הוא יכול לספור אותו אלא מדובר שהוא רואה סמוך לשקיעת החמה, אך קשה וכי דוחקים את הפסוק שמדובר רק באופן זה, ויש לומר שאכן יש לעזוב כך את הפסוק שהוא דוחק להעמיד אותו כך.

רמי בר חמא מסתפק האם פולטת ש"ז סותרת בזיבה וזה תלוי אם היא נקראת רואה והיא סותרת **עמוד ב** או שהיא נקראת נוגעת ואינה סותרת, ורבא מקשה שיש כאן שיבוש מתוך החריפות שאם תאמר שהיא סותרת שבעה לא יתכן להחמיר בה יותר מבעולה, ואם תאמר שהיא סופרת יום אחד הרי נאמר ואחר תטהר והיינו אחר אחר לכל הימים שלא תפסיק ביניהם טומאה, אך קשה גם לצד השני איך זה סותר הרי נאמר לטהרתו שטומאה לא תפסיק בספירתו, אלא העיקר הוא שזיבה לא תפסיק בספירה וכך בזבה העיקר שטומאת זיבה לא תסתור את המנין.

רב פפא הגיע לתואך ושאל האם יש כאן ת"ח שאקבל פניו אמרה לו זקנה אחת שיש כאן ת"ח ושמו רב שמואל והוא שונה ברייתות יהי רצון שתהיה כמותו, אמר רב פפא אם מברכים אותי בו א"כ הוא ירא שמים, ורב פפא הלך אליו והוא הכין לו בשר שור ורב פפא הקשה לו על המשניות שלגבי כותים שנינו שלא חיבי עליהם על ביאת מקדש ולא שורפים עליהם תרומה כי טומאתם ספק א"כ מספק לא שורפים תרומה, ובטהרות שנינו שעל ו' ספיקות שורפים תרומה וביניהם ספק בגדי עם הארץ, אמר רב פפא יהי רצון שיאכל השור הזה לשלום שלגבי כותי ניתן להעמיד בכותי חבר אך קשה וכי כותי חבר הוא בועל נדה, ורב פפא עזב אותו והלך לרב שימי בר אשי ורב שימי אמר לו מדוע לא תרצת שמדובר בכותי שטבל ודרס על בגדי חבר והם נגעו בתרומה שאין כאן טומאת עם הארץ שהרי הוא טבל ויש ספק מצד בועל נדה אם הוא בעל מקרוב או מרחוק ואם נאמר שהוא בעל לאחרונה יש ספק אם אשתו השלימה דם טמא זה על דם טהור וא"כ זה ספק ספיקא ולכן לא שורפים על זה תרומה, ואין להקשות שממילא גזרו על בגדי עם הארץ שהם כמדרס לפרושים שניתן להעמיד שמדובר בכותי ערום.

משנה שבנות צדוקים הולכות בדרכי אבותיהם הם ככותיות ואם פרשו ללכת בדרכי ישראל הן כישראליות, ור' יוסי אומר שלעולם הן כישראליות עד שידוע לנו שהן פירשו ללכת בדרכי אבותיהן. **גמרא** הסתפקו מה הדין בסתם בנות צדוקים, ויש להוכיח מדברי המשנה בזמן שנהגו ללכת בדרכי אבותיהן הן ככותיות א"כ בסתם הן כישראליות, אך מהסיפא ניתן לדייק להיפך שכתוב שבזמן שפרשו ללכת בדרכי ישראל הן כישראליות א"כ בסתם הן ככותיות, אלא אין להוכיח כלל מהמשנה, ויש להוכיח מדברי ר' יוסי שאמר שלעולם הן כישראליות עד שיפרשו ללכת בדרכי אבותיהן א"כ לת"ק סתמא הן ככותיות.

שנו בברייתא שהיה מעשה בצדוקי שדיבר בשוק עם כה"ג ונתזא צינורא מפיו על בגדי כה"ג והוריקו פניו והוא שאל את אשתו והיא אמרה לו שנשי הצדוקים אף שצדוקים הן אך הן יראות מהפרושים והן מראות דם לחכמים, ור' יוסי אמר שאנו בקיאים בהם יותר מהכל והן מראות דם לחכמים מלבד אשה אחת שהיתה בשכונתם שלא הראתה דם לחכמים והיא מתה, אך קשה שהכה"ג נטמא מדין צינורא של עם הארץ ומבאר אביי שמדובר בצדוקי חבר ורבא מקשה וכי צדוקי חבר הוא כבעל נדה ורבא מבאר,

דף לד מהמעשה עם הכה"ג היה ברגל שטומאת עם הארץ כטהור כמו שכתוב ויאסף כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד חברים, והפסוק עשה את כולם חברים.

משנה ב"ש מטהרים דם של נכרית ודם טהרה של מצורעת וב"ה טימאו את דמה כמו רוקה ומי רגליה, לב"ש דם יולדת שלא טבלה הוא כרוקה ומי רגליה שמתמא רק לח, ולב"ה הוא מטמא לח ויבש, וב"ש מודים ביולדת בזוב שהוא מטמא לח ויבש. **גמרא** יש להקשות וכי ב"ש לא למדו מהפסוק ואמרת להם איש איש כי יהיה זב מבני ישראל שרק בני ישראל מטמאים בזיבה ולא עכו"ם אלא שגזרו עליהם להיות כזבים לכל ענין, ויש לומר שב"ש לא גזרו בדם עכו"ם שאם נטמא אותו לח ויבש א"כ הוא כשל תורה ואם הוא טמא רק לח ולא יבש א"כ יבואו לחלק גם בשם ישראלית, אך קשה א"כ מדוע גזרו ברוקה ומי רגליה ויש לומר כיון שעשו היכר בדמה יודעים שרוקה ומי רגליה טמא רק מדרבנן, ואין לומר שיעשו היכר שרוקה ומי רגליה טהורים ונטמא בדמה, יש לומר שגזרו טומאה רק ברוקה ומי רגליה כי הם מצויים ולא גזרו בדמה שהיא פחות מצוי.

רבא אומר שזובו של עכו"ם טמא אף לב"ש וקריו טהור גם לב"ה, וטמאו בזוב לב"ש כי ניתן לעשות היכר בקריו וקריו טהור אף לרבנן שעשו בו היכר כדי שלא ישרפו עליו תרומה וקדשים, אך קשה שנעשה היכר בזובו לטהר ונטמא בקריו, יש לומר שרבנן גזרו בזובו שהוא לא תלוי במעשה ולא גזרו בקריו שהוא תלוי במעשה של חימום, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שעוברת כוכבים שפלטת ש"ז של ישראל היא טמאה ובת ישראל שפלטת ש"ז של עובד כוכבים טהורה, ולכאורה היא טהורה לגמרי ויש לדחות שהיא טהורה מדאורייתא אך היא טמאה מדרבנן, ויש להוכיח ממה ששנו אה"כ שנמצא שאתה אומר שש"ז של ישראל טמאה מכל מקום **עמוד ב** ואפילו במעי נכרית וש"ז של עכו"ם טמאה מכל מקום אפילו במעי ישראלית חוץ ממי רגלים שבה, ואין לפרש שגם כאן היא טהורה רק מדאורייתא אך היא טמאה מדרבנן שהרי לא מצאנו טומאה מדאורייתא במי רגלים א"כ משמע שהיא טהורה גם מדרבנן.

לכאורה יש לפשוט מהמשנה הנ"ל את הספק של רב פפא האם ש"ז של ישראל במעי נכרית טמא, וכאן שנו להדיא שהוא טמא, יש לומר שרב פפא לא הסתפק תוך ג' אלא לאחר ג' והספק הוא האם רק בישראלים שדואגים במצוות וגופם חם לכן הש"ז מסריח אחר ג' ימים אך בכותים הוא לא מסריח או שנאמר שגם הכותים גופם חם בגלל שהם אוכלים שקצים ורמשים ולכן הוא מסריח בג' ימים.

רב יצחק מבאר מדוע ב"ה טמאו דם טהרה של מצורעת שנאמר בפסוק לזכר לרבות זכר למעיינותיו ולנקבה לרבות מצורעת למעיינותיה, ואין לפרש במי רגליה וכדו' שהרי כבר למדו מלזכר אלא זה בא לרבות אף דם טהרה של מצורעת וב"ש סוברים שלא לומדים נקבה מזכר שהרי זכר טעון פריעה ופרימה ואסור בתשמיש אך נקבה לא טעונה פריעה ופרימה והיא מותרת בתשמיש, וב"ה סוברים שהתורה היתה צריכה לכתוב בנקבה והיינו לומדים זכר בק"ו שאם נקבה שאינה טעונה פריעה ופרימה ואינה אסורה בתשמיש היא מטמאה במעיינותיה, זכר שטעון פריעה ופרימה ואסור בתשמיש ודאי נרבה מעיינותיו, ואם זה מיותר בזכר נלמד לנקבה ואם אינו ענין למעיינותיה לומדים לדם טהרה שלה, וב"ש סוברים שלא לומדים זכר מנקבה שיש לפרוך שנקבה נטמאת באונס ואילו זכר אינו נטמא באונס, אך קשה איך ב"ה פורכים מזב כשאנו באים ללמוד מצורע וב"ש סוברים שיש לפרוך משם טומאה בזכר שהוא חמור יותר, ועוד יש לומר שלב"ש מלזכר למדו זכר כל שהוא בין גדול בין קטן וב"ה למדו את זה מזאת תורת הזב בין גדול בין קטן.

רב יוסף אמר שכשר"ל היה דורש בזב הוא הסתפק האם ראייה ראשונה של זב קטן מטמאה במגע שהרי נאמר זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע ואמרה התורה שמי שש"ז שלו מטמאה גם הזיבה שלו מטמאה וקטן שש"ז לא מטמא בראיה ראשונה הוא לא יטמא בזיבה, או שנאמר שכיון שאם היה רואה שנים הוא טמא א"כ נצרף את הראשון, ורבא הוכיח ממה ששנינו שלומדים מהפסוק זאת תורת הזב בין גדול בין קטן וכמו שגדול מטמא בראיה ראשונה שלו כך קטן מטמא בראיה ראשונה שלו.

רב יוסף מסתפק האם ראייה ראשונה של מצורע מטמאה במשא שמקום זיבה הוא כמעינו של מצורע או שאינו כמעינו, ורבא מוכיח מהפסוק זובו טמא הוא ללמד שזוב טמא ולכאורה לא מדובר בסתם זב, **דף לה** שהרי אם הוא גורם טומאה לאחרים ודאי הוא גורם טומאה לעצמו אלא מדובר בזב מצורע ואם צריך לרבות שהוא מטמא בראיה משמע שהזיבה עצמה אינה כמעיינו של מצורע, ורב יהודה מדסקרתא מקשה שנאמר שמדובר בזב סתם, ואין להקשות שהוא גורם טומאה לאחרים ק"ו לעצמו כי ניתן להוכיח משעיר המשתלח שגורם טומאה לאחרים והוא טהור, ואביי מקשה מדוע רב יוסף מסתפק הרי הוא שנה לנו על הפסוק זאת תורת הזב בין גדול בין קטן, ואם למדו משם א"כ הפסוק לזכר מרבה מצורע למעיינותיו ולנקבה מרבה מצורעת למעיינותיה והתורה מקישה מצורע לזב גמור שמתמא במשא כך ראייה ראשונה של מצורע טמא במשא.

רב הונא אומר שראיתו הראשונה של זב מטמאה גם באונס שכתוב זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע כמו ש"ז מטמאה באונס כך ראייה ראשונה של זב מטמאה באונס, ויש להוכיח ממה ששינוי ראייה ראשונה בודקים אותו משמע גם לטומאה, ויש לדחות שבדקים שאם הראייה הראשונה היא באונס היא לא תצטרף לחייבו קרבן, ויש להוכיח ממה ששינוי בשניה בודקים אותו ואין לפרש שזה לקרבן שהרי יש לדייק מהפסוק מבשרו ולא מחמת אונסו אלא ודאי הבדיקה היא לטומאה ואם בסיפא הבדיקה היא לטומאה גם לגבי ראייה ראשונה הבדיקה היא לטומאה, ויש לדחות שהרישא והסיפא לא מדברים באותו ענין, ויש להוכיח ממה ששינוי ש"ז אומר שבדקים אותו אף בשלישי מפני הקרבן ומשמע ש"ל"ק הבדיקה היא מפני הטומאה, ויש לפרש שלכו"ע הבדיקה היא לקרבן ונחלקו האם דורשים את ש"ז דרש את ורבנן לא דרשו את, שהם למדו הזב אחד זובו שתיים זובו שלש וברביעית הקישו לנקבה ור"א דרש את והזב אחד את שתיים זובו שלש וברביעית שהיא ראייה הסותרת ספירתו הקישו לנקבה, ויש להוכיח ממה ששינוי ש"ז יצחק אומר שזב היה בכלל בעל קרי והוא יצא מכללו להקל שאינו מטמא באונס ולהחמיר עמוד ב שהוא עושה משכב ומושב, ואם מדובר בראייה שניה היכן מצאנו שהוא בכלל בעל קרי אלא מדובר בראייה ראשונה ומקילים עליו שאינו מטמא באונס, אך יש לדחות שמה שכתוב שהוא מטמא משכב ומושב לא מדובר בראייה ראשונה שהרי ודאי אין בו עדיין טומאת משכב ומושב אלא יש לפרש ש"ז יצחק אומר שזב היה בכלל בעל קרי בראייה ראשונה והוא יצא מכללו להקל שאינו מטמא באונס ולהחמיר שהוא עושה משכב ומושב.

רב הונא אומר שזוב נראה כמי בצק של שעורים והוא בא מבשר אבר מת וש"ז בא מבשר חי, זוב הוא דהוי ואינו קשור והוא דומה ללובן ביצה מזורת שאינה מולידה אפרות, וש"ז הוא קשור ונראה כלובן ביצה שאינה מזורת.

שנו בכרייתא שב"ה אמרו לב"ש וכי אינכם מודים בנדה שלא טבלה וראתה דם שהיא טמאה אמרו להם ב"ש שאין להוכיח מנדה שהיא טמאה נדה אם ראתה אחרי הטבילה אך יולדת גם כשהיא רואה היא לא טמאה, וב"ה הוכיחו מיולדת בזוב שאם היא טבלה וראתה אחרי ימי ספירה היא טהורה ואם לא טבלה וראתה היא טמאה, אמרו ב"ש שגם ביולדת בזוב שראתה בימי טוהר היא טהורה, ולכאורה משמע שהם חולקים בזה על ב"ה אך שינוי שכולם מודים ביולדת בזוב שהיא מטמאה לח ויבש, ויש לדחות ששם מדובר כשלא ספרה לכן היא מטמאה לח ויבש אך אם ספרה היא יצאה מכלל זבה, וכן שינוי להדיא שיולדת בזוב שספרה ולא טבלה הלכו בזה ב"ש לשיטתם שאינה מטמאה וב"ה לשיטתם שהיא מטמאה.

לדעת רב דם ימי לידה וימי טוהר הוא ממעין אחד והתורה טמאה אותו בימי לידה וטיהרה אותו בימי טוהר, וללוי זה שני מעיינות וכשאחד נסתם נפתח השני, והנ"מ ביניהם היא באופן שהיא שפעה דם בזכר משבעה לאחר שבעה ובנקבה מתוך י"ד לאחר י"ד שלרב היא טהורה וללוי היא טמאה וכן בשפעה דם בזכר מתוך מ' לאחר מ' ובנקבה מתוך פ' לאחר פ' שלרב היא טמאה וללוי היא טהורה, ויש להוכיח ממשנתינו שנחלקו ב"ש וב"ה בדם היולדת שלא טבלה ולב"ש הדם מטמא רק בלח כרוקה ומי רגליה ולב"ה הוא מטמא לח ויבש, ולכאורה מדובר שהיא הפסיקה בימי לידה וזה מובן לרב שהוא מעין אחד לכן הוא מטמא לח ויבש אך ללוי שזה שני מעיינות מדוע הוא מטמא לח ויבש, ולוי יעמיד שמדובר שהיא שופעת מימי לידה לימי טוהר, אך קשה א"כ מה טעמם של ב"ש, יש לומר שהם סוברים שזה מעין אחד ולפי זה ללוי מובן במה נחלקו ב"ש וב"ה, ולרב הם נחלקו עם טומאה וטהרה תלוי בימים וטבילה שלב"ש זה תלוי בימים ולב"ה זה תלוי בטבילה, ויש להוכיח ממה ששנו א"כ שלכו"ע יולדת בזוב מטמאה לח ויבש ולכאורה מדובר בפסקה וזה מובן לרב שזה מעין אחד לכן הוא מטמא לח ויבש אך ללוי שזה שני מעיינות קשה מדוע זה מטמא לח ויבש, ויש לומר שמדובר בשופעת, אך קשה א"כ מה החידוש ויש לומר שהחידוש הוא לב"ש שאף שלדעתם זה מעין אחד וזה תלוי בימים זה דוקא בסתם יולדת לאחר ימי לידה אך יולדת בזוב שהיא צריכה ספירה זה לא יטמא קמ"ל שזה מטמא לח ויבש, ויש להוכיח ממה ששנו על הפסוק דותה תטמא לרבות בוועלה ועוד למדו דותה תטמא לרבות לילות ועוד למדו דותה תטמא לרבות יולדת בזוב שהיא צריכה לספור ז' נקיים וזה מובן לרב שזה מעין אחד לכן צריך ז' נקיים,

דף לו אך ללוי שזה שתי מעיינות מדוע היא צריכה ז' נקיים הרי מספיק שהיא תפסיק משהו לאחר ימי לידה, ויש לפרש שאכן הכוונה שהיא צריכה לפסוק משהו כדי שיעלו לה ז' נקיים, ויש להוכיח ממה ששינוי שימי עיבורה עולים לימי מניקותה וימי מניקותה עולים לימי עיבורה, שאם היא הפסיקה שתי עונות בימי עיבורה ואחת בימי מניקותה או שהפסיקה שתיים בימי מניקותה ואחת בימי עיבורה או אחת ומחצה בימי עיבורה ואחת ומחצה בימי מניקותה הכל עולה לה לג' עונות, וזה מובן לרב שזה מעין אחד לכן צריך הפסק ג' עונות אך ללוי שזה שתי מעיינות

מדוע צריך הפסק ג' עונות הרי מספיק הפסק משהו, ויש לפרש שהיא צריכה הפסק משהו כדי שיעלה לה לג' עונות, ויש להוכיח ממה ששינוי שלכו"ע הרואה אחר דם טוהר דיה שעתה וזה מובן ללוי שזה שני מעיינות א"כ היא הפסיקה עד עכשיו, אך לרב שזה מעין אחד מדוע דיה שעתה ומדוע היא לא מטמאה מעת לעת, ויש לומר שמדובר שלא היה שהות מעת לעת מגמר ימי טוהר, אך קשה שהיא תטמא מפקידה לפקידה, יש לומר שכשאינן מעת לעת לא גזרו מפקידה לפקידה, ויש להוכיח ממה ששינוי שיוולדת בזוב שספרה ולא טבלה וראתה ב"ש לשיטתם שהדם מטמא רק לח ולב"ה גם יבש, וזה מובן לרב שזה מעין אחד לכן הוא מטמא לח ויבש אך ללוי שזה שני מעיינות מדוע זה מטמא לח ויבש, ולוי יבאר שהוא סובר כמו התנא שאמר לעיל שרואה אחר דם טוהר דיה שעתה והוא סובר שזה שני מעיינות, ועוד יש לומר שמדובר בשופעת, אך קשה הרי כתוב ספרה, יש לומר שמדובר ביולדת נקבה בזוב שהיא פסקה בשבוע הראשון והיא ראתה בשבוע השני, וסובר לוי שימי לידה שהיא לא רואה בהם עולים לה לספירת הזיבה, ורבינא אמר לרב אשי שרב שמן מסכרא אמת שמר וטרא גגיר למקומינו ודרש שהלכה כרב לחומרא לגבי שופעת מתוך פ' לאחר פ' והלכה כלוי בשופעת מתוך ז' לאחר ז' ורב אשי סובר שהלכה כרב בין לקולא ובין לחומרא וכן דרש מרימר שהלכה כרב בין לקולא בין לחומרא וכן הלכה. **עמוד ב משנה** אשה המקשה ללדת בימי נדה היא טמאה נדה, ואם היא קשתה ג' ימים תוך י"א יום של ימי זיבה וצערה פסק מעת לעת ואז היא ילדה, לר"א היא יולדת בזוב והיא צריכה ספירת זיבה, ולר' יהושע ההפסקה מצערה היא לילה ויום כמו ליל שבת ויומו, ודוקא כשהיא שפתה מצערה אך לא מהדם, ובזמן קישויה היא יוצאת מזיבה בכל דם שתראה, לר"מ הוא אפילו ארבעים וחמישים יום ולר' יהודה די לה חדש, ולר' יוסי ור"ש אין קישוי יותר מב' שבתות. **גמרא** יש להקשות וכי כל המקשה היא נדה ורב מבאר שהיא נדה לאותו יום ולשמואל חוששים שמה היא תפסיק מהצער וזה לא זיבה של לידה שהתורה טיהרה ולכן היא שומרת יום כנגד יום, ור' יצחק אומר שהמקשה אינו כלום והיא משמשת באותו יום, אך קשה שבמשנה נאמר המקשה נדה, ומבאר רבא שבימי נדה היא נדה ובימי לידה היא טהורה מזיבה, וכן שינוי שהמקשה בימי נדה היא נדה ובימי זיבה היא טהורה כיצד אם קשתה יום אחד ושפתה שנים או שהיא קשתה שתיים ושפתה יום אחד, או שהיא שפתה וקשתה ושפתה שוב היא לא יולדת בזוב, והכלל הוא שאם הלידה היתה מתוך קושי היא לא יולדת בזוב ואם הלידה היא מתוך ששפתה היא יולדת בזוב, ותנניא בן אחי ר' יהושע אומר שאם חל הקישוי בשלישי שלה גם אם היא שפתה כל היום היא לא יולדת בזוב, ומה שת"ק אמר כלל בא לרבות כדברי חנניה.

בכרייתא שינוי מנין שיוולדת בימי זיבה אינה זבה שכתוב זוב דמה דמה מחמת עצמה ולא מחמת ולד ואין לומר שבא למעט אונס שהרי נאמר ואשה כי יזוב זוב דמה ולמדו משם אונס וא"כ מה שכתוב דמה הוא דמה מחמת עצמה ולא מחמת ולד, ועדיף לטהר בולד ולטמא באונס כי בלידה יש טהרה אחרי ובאונס אין טהרה אחרי, ואין לומר שנטהר באונס כמו שטיהרו זב באונס כי באשה לא מצאנו קולא בראית אונס, ועוד יש לומר שלא יתכן לטהר באונס ולטמא בולד שהרי אין לך אונס גדול מהלידה, אך קשה שנטהר גם מדם נדה ונאמר זובה מחת עצמה ולא מחמת ולד, ואין לומר שנמעט אונס שהרי כבר נאמר ואשה כי תהיה זבה וזה כולל אונס וכשנאמר זובה זה רק מחמת עצמה ולא מחמת ולד ומבאר ר"ל שנאמר תשב שיש לה ישיבה אחרת שהיא כזו והיינו קושי בימי זיבה, אך קשה שנאמר שהכוונה לקושי בימי נדה, ואביו של שמואל מבאר שלומדים מהפסוק וטמאה שבועים כנדתה ולא כזיבתה ובזיבתה היא טהורה והיינו קושי של ימי זיבה ועכשיו שלמדו מטמאה שבועיים כנדתה א"כ קשה מדוע כתוב דמה, יש לומר שלולא דמה היינו דורשים כנדתה ולא כזיבתה ואפילו בשפתה היא טהורה, קמ"ל שרק בלידה בקישוי היא טהורה.

שילא בר אבינא פסק כדברי רב שהיא נדה ליום אחד וכשרב עמד להפטר מהעולם הוא אמר לרב אסי שיאמר לשילא שיסתיר את הדבר הזה ואם לא יבאר לו את הטעם וחשב רב אסי שרב אמרו לו לשמת אותו והוא אמר לשילא ושילא אמר לו אם רב היה חוזר בו הוא היה אומר לי, ושילא לא שמע לרב אסי ורב אסי שימת אותו אמר לו שילא וכי אינך מפחד מדליקה, אמר לו אני איסי בן יהודה שהוא איסי בן גור אריה שהוא איסי בן גמליאל שהוא איסי בן מהללאל ואסי הוא כמו אסא כמכתשת של נחושת שלא שולט בה רב, אמר לו שילא אני שילא בר אבינא הכותש של נחושת ששובר את המכתשת של נחושת ורב אסי נחלש והכניסוהו לחולי חם והוציאוהו מחולי של צינה וא"כ הוציאוהו מחולי חם והכניסוהו לחולי קר ורב אסי נפטר,